

KALENDÁRIUM VČELÁRA

VČELÁR V DECEMBRI

Zimná idylka vo Veľkej Fatre/ J. Vasiľ

V poslednom mesiaci ka-
lendárneho roka na väčšine náš-
ho územia nastáva skutočná zima.
Prejavuje sa znížením nočných
teplôt pod bod mrazu ako i kolísaním
denných teplôt mierne nad nu-
lou a snežením. Vplyvom nízkych
teplôt sú včelstvá sústredené v zim-
nom chumáči a majú tzv. biologický
pokoj. Ich činnosť je obmedzená
výlučne na udržiavanie nevyhnutej
teploty konzumovaním sachari-
dových zásob.

V tomto období sú práce včelára zamerané na zabezpečenie pokojného zimovania, kontrolo včelstiev odpočúvaním, práce v dielni, štúdium odbornej včelárskej literatúry, zhodnotenie výsledkov uplynulého produkčného obdobia, ako i zoštavenie predbežného plánu prác do nasledujúcej sezóny.

Najčastejším rušiteľom zimného pokoja včelstiev sú najmä myši, piskory, vtáci a iné živočíchy, ktoré svojou prítomnosťou, prípadne hlučnosťou v blízkom okolí úľov spôsobujú časté rušenie zimujúcich včelstiev. O preventívnom zabezpečení proti týmto rušiteľom som už písal v predchádzajúcich príspevkoch kalendária.

POKOJ NA VČELNICI

Zníženie hlučnosti v blízkosti úľov stanovišta včelnice v priebehu zimovania je taktiež dôležitý faktor pre zabezpečenie nižšej spotreby zimných zásob a čo najmenších strát úhynom zimujúcich jedincov. Okrem tohto rušivého faktora si všímame tiež dobré upevnenie striešok na úľoch, včelínoch či kočovných vozoch. Je to dôležité preto, že silné zimné vetry nám môžu poškodiť prípadne až pozhadzovať zle upevnené

striešky úľov.

Taktiež je potreba mať na pamäti, že cez zimné obdobie bývajú fujavice, ktoré spôsobujú zhromaždenie sypkého snehu aj na takých miestach, na ktorých sme to vôbec nepredpokladali. Postupné roztápanie naviateho snehu potom spôsobuje zatekanie do úľov, čo nepríaznivo vplýva na podchladenie úľového priestoru, ako i zvýšenie vlhkosti v úľoch. Preto je potrebné stanovišťa kontrolovať hlavne po silnejších vetroch.

O pokojnom zimovaní včelstiev sa presvedčame ich odpočúvaním cez letáčový otvor pomocou gumennej hadičky alebo fonendoskopom. Pri správnom zimovaní včelstva počujeme monotoný tichý šelest. Ak na čelnú stenu úľa mierne poklopeme prstom alebo ne-

Aj takto to vyzerá, keď výrastkovia vycíňajú na mestskej včelnici / J. Vasiľ

jakým predmetom, šelest zmohutnie a vzápäť zoslabne.

VČELY V ZIME NESPIA

Ak je včelstvo bezmatečné, počuť silnejšie hučanie sprevádzané bzukotom niektorých včiel robotníc, čo znamená, že chumáč je uvoľnený a včely „plačú“ za matkou. Podrobnejšie o stave zimujúceho včelstva sa dozvieme kontrolou úľovej podložky, ktorá by nemala chýbať ani v jednom včelstve. Z úľovej podložky sa môžeme dozvedieť, v ktorej časti úľa včelstvo zimuje, koľko medziplástových uličiek obsadá, približne koľko zásob už spotrebovalo.

Počet mŕtvoliek naznačuje priebeh zimovania. Z odobratých mŕtvoliek môžeme zistiť výskyt nozémovej nákazy, akarapidózy, intenzitu napadnutia včelstva varroázou, prípadne iné infekcie ako je amébová nákaza, septikémia, rickettsioza s rôznymi virázmi. Rozhryzené časti tiel robotníc na podložke naznačujú, že v úli sa nachádza myš alebo piskor. Staršia literatúra uvádza, že pri

Škody, ktoré spôsobuje vandalizmus nás ažiaľ vedia vyrovnať škodám, spôsobeným zverou, či prírodou. Včelniciu si preto treba chrániť. / J. Vasiľ

V oblastiach s výdatnejším snežením je potrebné kontrolovať uvoľnenosť letáčov / J. Vasiľ

najbližšom oteplení nad 10 °C treba vypuditť tohto rušiteľa z úla von.

Ak je potrebný neodkladný zásah do včelstva, vždy berieme do úvahy nielen teplotu, ale aj počasie. Predpokladám, že mnohí včelári pod dojmom tradovaných údajov a vhodnosti otvárať úle až pri teplote +10 °C v tieni sa pozastavia nad odporúčaniami uvedenými v tomto článku, o možnosti urobiť zásah vo včelstve aj pri teplote pod bodom mrazu. Toto odporúčanie si dovolím predložiť na základe osobných skúseností.

NEČAKANÉ ZIMNÉ PREKVAPENIA

Taktiež ako každý včelár sa vo svojej včelárskej praxi stretávam s rôznymi extrémnymi prekvapeniami počas zimných mesiacov. Na príhody v týchto zimných mesiacoch je viac priestoru, v tomto decembrovom čísle preto spomeniem niekoľko zaujímavých z nich.

Mali sme prípad, kedy nám

vandali poprevrácali úle na včelnici, nočné teploty sa pohybovali okolo 20 °C pod nulou, do včiel dokonca silno asi tri dni fúkalo a snežilo. Včely to aj v takýchto náročných podmien-

kach ustáli a prežili. Zaujímavé bolo, že najväčšie straty na nich boli nakońec vtedy, keď sme sa snažili zložiť úle naspať a včely, ktoré vyletovali, žiaľ okamžite krehli.

Podhorské stanovište s riadnou nádielkou snehu / J. Vasiľ

Na inom stanovišti, v klietke, nám d'ateľ vyd'obal zhruba päť cm dieru do drevenného nadstavku. Včely to tiež prežili, no ako opatrenie sme rozvešali CD-čka na špagáty a tie sa kývali aj pri miernom vánku a pôsobili na vtáky odstrašujúco.

VIETOR A SNEH

Ked'že máme včely umiestnené na horských stanovištiach až do 1 000 m. n. m., nie je nič neobvyklé, že vietor naveje snehom nie len letáče, ale úle sú zaviate aj viac ako do polovice svojej výšky. Kvôli tomu je vhodné nechať otvorené očká v nadstavku, kde včely zimujú. Takto majú priamy kontakt s okolím, ak sa oteplí môžu sa preletieť a majú dostatočný prísun vzduchu.

Základom každého úspechu dobrého zimovania a prezimovania včelstiev je chovať a zazimovať silné a dobré preliečené včelstvá. V tejto agrárnej krajine je to niekedy náročné a preto máme stanovištia umiestnené v podhorskom a horskom prostredí.

VYUŽIME ČAS NA PRÍPRAVU

Ked'že ošetrovanie včelstiev v zimnom období vyžaduje iba minimálnu potrebu ľudskej práce, treba si ju organizovať tak, aby sme sa venovali oprave, údržbe a ošetrovaniu včelárskeho inventára a zariadení, prípadne zhotovovaniu drobného náradia a pomôcok pre nasledujúcu chovateľskú sezónu. Pritom je nevhnutné venovať pozornosť preventívnej dezinfekcii a čistote, aby sme predchádzali nákazlivým chorobám dospelých včiel, ako i včelieho plodu.

V tomto zimnom období sa môžeme venovať i samostúdiu, čítaním včelárskych publikácií po predných včelárskych odborníkov, či v knižnej forme alebo na internete. No musíme poznamenať, že hlavne v digitálnom svete sa píše veľa polopráv a neoverených informácií. Preto je lepšie skôr siahnuť po odbornej knihe, ako lustrovať príspevky na sociálnych sieťach, kde sú mnohé informácie mätúce nielen pre začiatočníkov, ale aj pre pokročilých včelárov.

Koniec kalendárneho roka nás nabáda na zamyslenie sa nad

Páchateľ prichytený priamo pri čine / J. Vasiľ

dosiahnutými výsledkami v uplynulom ročnom období. Verím, že prevažná väčšina chovateľov včiel je s dosiahnutými výsledkami v úžitkovosti svojich včelstiev spokojná. Pokiaľ nie sú hospodárske výsledky na takej úrovni, ako sme predpokladali, je potrebné sa zamyslieť nad príčinami tohto stavu a vynasnažiť sa negatívne dôsledky v nasledujúcom kalendárnom roku odstrániť. Blížia sa sviatky mieru, pokoja a radosti. Na bohatom štedrovečernom stole by nemal chýbať tradičný med, dobrá medovina a medovníky, ktoré spríjemnia vianočnú atmosféru v našich domacnostiach.

Ing. Ján Vasiľ
Včelia farma Pčola

Včelárske potreby Košice - Bee shop

Máme kompletný sortiment: lipové rámiky, úle z borovice, vejmutovky, voskové medzistienky, oblečenie, drobné náradie, pomôcky na spracovanie a uskladnenie medu, fľaše a viečka na med a propolis, antikorové zariadenia. Vykupujeme vyzelané súše.

Poštová 3, Košice – Staré mesto.
Mobil: 0902 122 422, web: www.bee-shop.sk

VČELÍ MED * VÝKUP

- celoročne, platba v hotovosti
- odvoz zdarma, výmena obalov
- veľkí včelári - vyššie ceny

0907 728 794

